

ZEMPLÉNI LAPOK.

Szerkesztői és kiadóhivatal:

Főnt 9. szám

hova minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint az előfizetési s hirdményi pénzek is küldendők.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Társadalmi hetilap,
főtekintettel Zemplénmegye érdekeire.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.
Néptanítóknak és körjegyzőknek egész évre . . . 4 frt — kr.

A hirdetési díjak, a hirdetési rovat élén látható díjszabályzat szerint számítatnak.

Felelős szerkesztők s kiadótulajdonos társak:

BORÚTH ELEMÉR **HORNYAY KÁLMÁN.**

Az ügyvédek érdekeiben.

Az ügyvédség, ha szépen vitetik, egyike a legkiválóbb és leghasznosabb foglalkozásoknak. A szegény embernek, a családoknak legelső tanácsadója a fiskális. Minden vitás kérdésnek is első megítélő bírója az ügyvéd; mert hozzá mennek a felek s neki kell kimondani, hogy van-e igazsága vagy nincs, a perlekedni akaróknak. Aztán az ügyvédből a társadalmi élet bármely mozzanatában mindig minden kitelik. Községi, hazai érdekeket, magán- és közügyeket bíróságok előtt és azokon kívül, könyvekben és hírlapokban legtöbbször megint csak az ügyvédek mozgatnak. Szóval, kivált nálunk Magyarországon, úgy átfogja az ügyvédség az egész nemzetet, mint a fát a védő és éltető kéreg.

Az ügyvédség nagy fontossága minden művelt országban törvényhozásilag el van ismerve. Nálunk is tett e tekintetben az országgyűlés az 1874. évi 34. t. cz. által, mely az ügyvédi rendtartásról kíván intézkedni. Hanem ez az intézkedés sok bajnak magvát hordja magában.

A törvényhozás azonban nem érte be ama korlátokkal, melyeket ilyen módon az ügyvédek nehezítésére felállított; de megszorította keményen azokat a tanulói utakat és módokat is, melyeken keresztül az ügyvédséghez elvergődni lehet. Még ez is rendén volt és van, ha a törvényt azután helyesen és személyválogatás nélkül alkalmazzák.

Mikor a törvényhozó-testület többsége azt látta, hogy daczára minden nehezítés és mesterkedésnek: a magyar marad, mint volt, prokátor nemzet: megalkotta a „bagatel” törvényt. Rávetette fejszét a fiskálisok életfájának gyökerére. Ez az 1877. évi XXI. t. cz. a legkeservesebb minden olyan ügyvédre, aki becsületes munka és szorgalommal kereste és keresi mindennapi kenyerét. Sokan, a kiknek protectiója s talán nem is nagy klienturája volt, oda hagyták az ügyvédi pályát s különböző, sokszor elég alsórendű, hivatali vagy másféle állásokat foglaltak és foglalnak el. És ez a rész, ki merem mondani, az ügyvédek féltékennyebbe.

Hanem van az ügyvédi karnak egy furcsa osztálya is, hála Istennek igen kevesen; de mégis vannak ők, kik a megszorító intézkedéseket nagy-szerűen tudják a magok javára kiaknázni, akik

épen olyanok az ügyvédek terén, mint a revolver-journalisták a hírlapirodalom terén.

Mostanában sokan irnak az uzoráról és uzorásokról. Csodálom, hogy az uzorások e legleketlenebb fajtáját meg nem nevezik még. Onnan lehet ez csak, mert az ügyvéd testület a maga nagy egészében oly tisztelt, szeretett és tekintélyes társadalmi osztály, mely előtt mindenki kalapot emel s egy-egy parazitát el is néznek a jó harmónia és kölcsönös tekintetért.

Ez alatt a rabulista, nyuzó fiskális kegyetlenül garázdálkodik. Ne nézzük el tovább szó nélkül senki kedvéért. Mondjuk ki, hogy az olyan ügyvéd, aki kötvényt vesz kliensétől az előlegért, váltót vesz a megállapított perköltségeikért, zálogot vesz a tanácsért s aztán kötvényt, váltót nagy perczent mellett prolongál s mikor jó összegig felnő, bekebelezi és végül így beperelvén, végrehajtván és elárverezvén mindent, a szegény embert észrevétlenül megfojtja, tönkre teszi: mondjuk ki, hogy az ilyen a legnagyobb megvetésre méltó uzorás; az ilyet el kell üldözni.

De hát van ilyen ügyvéd ember Magyarországon? kérdezheti valaki elszörnyködve. Bizony-bizony mondom, hogy van. A szegény nép még azt is hiszi, hogy sok van... Az ügyvédi rendtartás megszorítván a zugirászkodást, még olyan ügyvéd is akad, aki potom pénzért, a zugirás firkáit signálja s maga segíti elő az ügyvédek rendezését czélzó törvénynek kijátszását. Mintha csak vágná maga alatt a faágat, melyen áll és él.

Szóval az ember olyan állat, hogy a legszen- tebb és legszebb intézményt is tudja profanálni; hogyné tudná az ügyvédkedést? A mostani kor különben is majd minden irányban depraváló. A társadalom olyan rétegeibe ütött bele az eltekintélytelenedés, a hol eddig csak a kiváló előkelőség, a tisztelet és elismerés tanyáztak. A föld-birtokosoknak, a tudósoknak, a minisztereknek, a mágnásoknak s a nemzet büszkeségének, az ügyvédi kar egészének is jórészt odavan tekintélye, oda befolyása.

Óriási kitarás és elszántságra van már szükség annak az ügyvédnek, a ki valóban tisztességes és kifogástalan módon akar megélni; a ki hivatásához híven, az egyeseknek és családoknak első és leglekiismeretes tanácsadója, megvédője s a hozzávitt ügyesbajos dolgoknak első önzéstelen, becsületes bírója akar és tud lenni.

Kit lankadatlan vasmarokkal láttunk
Földünk avarját törni szántani,
Szerény körében... munkált csüggedetlen...
Biztos tudattal s hittel Árvay.

Nevére büszke lett a vén colossus,
Melynek körében hinte magvakat;
De végre is az ő anyától ifja
Eltávozott s keblétől elszakadt.
Kétes jövőjének képe állt előtte:
Mert tenni vágyott nagyot és sokat,
Bár tudta ő, hogy nem lehet leszedni,
Vadhajtásról, nemes virágokat!

És kezdte irtni vad bozotos erdőt,
Mít a nagy Eötvös tett és szánt elé,
Bár a családás keserű tövise
Jó kezeit fájón megvérezé.
Hisz az erőt csak addig látjuk nagynak,
Mig tenni tud s mig láza ingerel,
S ha megszűnt pezsgő életfája nevé:
Elmegy a hír, dicsőség, minden el!

Ne mondjátok, hogy ő pihenni vágyott,
Tenni akart;... hiába, nem tudott!
Vándor utjának célját már elérte,
És felkereste azt a kis zugot:
Hol a panasz, családás mind elnémul,
Hol ember embert többé nem talál;
Megfoszt örömtől, meg a maró kintől
S kímélni nem tud: a sötét halál!

Magok az ügyvédi kamarák észrevették már, hogy valami rothadt van közöttük. Azok az előterjesztések, melyeket egyik és másik kamara küldöz a miniszteriumhoz s melyekben, hol az ügyvédek számának (mint az absolut időben volt) meghatározását, hol az ügyvédek feletti korlátlan büntető igazság szolgáltatás kezeikbe adását, hol az ügyvéd gyakornoki idő meghosszabbítását, hol az ügyvédi vizsga szigorítását kérelmezik: kétség-telenül mutatják a bajt, a vergődést.

Az esős, zivataros időben felzavarodott folyónak csendes, nyugodt napokra, biztos mederbe való visszatérésre van szüksége, hogy a beléje keveredett gízgától, sárga iszaptól megtisztuljon, élvezhetővé váljék. A minden oldalról megzaklatott jogász közönségnek, ügyvédi karnak biztos talajra, rendezett társadalmi és törvénykezési állapotokra van szüksége, hogy őt megillető helyére álljon és megingatott tekintélyét visszavivandó, a salakot magából kivesse.

Sok-sok baj, gond, gát áll, — igaz, — mai napság már abban az utban, melyet a szolid becsületesség utjának hívnak; mert: mint gróf Károlyi Pista mondá, melléktekintetek miatt nagyokat tágitottunk a lelkiismeret szoros parancsain; de épen azért férfi a férfi, hogy bajjal, gonddal, gáttal erős elhatározás mellett szembe száll s iparkodó becsületességgel, kitartó munkássággal és egyező akarattal diadalmat arat.

Az ügyvédi szép pályát mentsük meg a kufaroktól. Ne engedjük ezt a foglalkozást pusztá kenyerkeresetté, mesterséggé válni. De vigyázzunk is, illetőleg vigyázzanak azok, a kiknek kell, hogy a turbulgóság vakká ne tegye őket s ki ne öntsék a fürdővízzel magát a gyereket is. Az ügyvédi kart nem kell zaklatni; nem kell a rosszakért a jók szájából is kivenni akarni a kenyeret s meg-tisztítja az, mint a jó must, magamagát; ellöki mind a fergesét.

Viski K. Bálint.

A külföldi szakértők megyénkben.

Juliushó 8-án reggel 6 órakor érkeztek meg a tiszaszabályozás megvizsgálására meghívott külföldi szakértők Terebesre, a felső-bodrogi ármentesítő társulat szabályzásának megzemlése végett.

A küldöttségben, melyben a megye részéről S.-a.-Ujhelyen Matolay Etele alispán és Dókus Gyula közp. szolgabíró csatlakoztak, részt-

Tekints le ránk a szellemek honából:
Tekints le ránk, nekünk kedves halott,
Hisz ajkad itt ez ünnepélyes helyen,
Oly sok nemes, igaz szót hallattott.
Kik működésed szentelt fonalából
Szójjuk művednek tisztult szálait:
Intézetünk tanári s ifjusága,
Nem feledik el soha Árvait.

Széphalmi nefelejtsek.

Szedegeti Kazinezy Ferencz verseiből Kovács János.
Felolvasatott a s.-a.-ujhelyi gymn. tanulói buzdtítására 1879 május 1-én.
(Folytatás.)

Tudván és hosszas életén át tapasztalván azt,
hogy földi zarándoklásunk tele van bajok özönével,
mint jó tanítóhoz illő, igen gyakran kitarás és tü-relemre int:

Turd a mit tűrni kell, s leljen fájdalomban
Lelked vizasztalást s erőt önmagában.*

Silány panasz helyett, míg a józan türelmet
eként ajánlja, nem késik figyelmeztetni, hogy eszes
lényekhez illőleg soha sem kell keresnünk a bajokat,
hanem inkább kerülnünk:

Fusd a bajt, valamint akarod, megmarkol erősen,
És ha magad gyáván elveted, összetapos.
Küzdj vele férfisan s alacsony panaszokra ne süllyedj:
Elszégényli magát, s megbuivik a nagy előtt.*

A kitarás erő, épen azért nem alaptalanul
mondja költőnk, hogy csüggedés nem tulajdona az

TÁRCZA.

Árvai József emlékére.

— Kovács Zoltántól. —

Im ősi erdők diszes fái közül,
Ledőlt ismét egy gazdag régi tölgy;
Siratja vesztét fenn az égi szikla,
Alant a kedves bus magányu völgy.

Kit oly sok bánat itt a föld porában
Emésztt, rágott s megem tört soha,
Elköltözött egy szebb egy jobb hazába,
Hova ugy vágyott... el ment ő oda!

Midőn hazánk siratva gyászlá multját
És bűn volt minden, ami hű s magyar
S virányain az ezredéves honnak
Pusztítva terjedt a penészes avar:
Ott látjuk őt ész és erőben ifjat
Művelni földünk vad göröngyeit;
S nevelni népünk elhagyott csiráin,
A hon szerel' mnek dus gyümölcsseit.

S midőn hazánk egének boltozatján
Egy fénylő csillag jobb reményre hítt....
S a honfi keble boldog szívörömmel
Egy szebb jövőnek hajnalába hitt,

vettek a kir. kormány részéről: Hajdu Gyula főmérnök, Marzsó vasuti és gőzhajózási felügyelő, Neutwich mérnökgyakornok, a tiszavölgyi társulat részéről: Gróf Károlyi Sándor alelnök, Darányi Ignác titkár, — a szomszédos bodrogi tiszaszabályozási társulat részéről: Gróf Bombelles Alajos társ. elnök s Boronkay György társ. mérnök.

A küldöttséget Terebesen a felső-bodrogi társulat kormánybiztosa: Meczner Gyula orsz. képviselő, Nyomárkay Hugó társ. igazgató, s Péchy Ferencz uradalmi igazgató fogadták, honnan külön vonaton a bánóczi vasuti hídfőhöz utazott; itt a vasuti kocsikról leszállva, miután szakértők a szabályozási tervezetet megtekintették s a szükségelt felvilágosítások előszóval megadták, a szemleutazás, a külügyminiszter terebesi uradalma által szives készséggel átengedett hat négyes fogaton megkezdett, egész a Tapoly-Ondova folyók egyesülési pontjához, Bossiczához, majd az itt szabadban kedélyesen elköltött reggeli után déli 1 órakor Terebesre megérkezvén, az egész társaság az uradalmi igazgató ur vendégszerető házában magyaros szívesseggel megvendégeltettek. Matolay Etele alispán köszönté fel a külföldi vendégeket, mit ezek a házigazda éltetésével szívélyesen viszonzottak.

Ebéd után 3 órakor külön vonaton Velejtére érkeve, a küldöttség a várakozó kocsikra szállott át, s a szemleutazás Garany, Szürnyeg községekben folytatott, hol a Ternava patak s általában az alsó részi szabályozás szemlélete több órát vett igénybe.

Ezzel a küldöttség szemleutazását befejezvé, Czékén át S.-a-Ujhelybe utazott, honnan rövid estebéd után külön vonattal Csapra indult, a várakozó Maros gőzhajón kipihenendő a nap fáradalmait, hogy másnap a bodrogi tiszaszabályozó társulat területén folytassa utazását.

A közöttünk megjelent külföldi szakértők, országaiknak szakmájukban első tekintélyei.

Legidősebb s általában legtöbb figyelemre méltón tarthat igényt az ősz Barilari, az olaszországi közmunkatanács elnöke Romából, a híres Paleocapa barátja. Vonzó, tisztes alak, figyelmes komoly tekintetével, társalgás közbeni nyájas szeretetreméltóságával, első tekintetre lekötő figyelmünket, vonzalmunkat.

Cross, a francia közutak, vasutak és csatornák, tengeri építészeti művek főfelügyelője, a becsléltrend lovagja s társa Jaquet, kiváló társadalmi állású tekintélynek örvendő egyéniségek, mint ilyenek kormányuk által különösen ajánlva. Előzékeny, udvarias modoruk által nemzetbeliik sajátosságát hiven fejezték ki.

Vandorf hollandi, herculesi alak, megfelelő nehézséggel a társalgási érintkezésben.

Végre a porosz Kosmovszky, élénk arc, nem minden kifejezése nélkül, a porosz önértésnek.

A hollandus és porosz nem fukarak véleményük előlegezésében; míg az olasz Baliari minél inkább figyelt, annál inkább hallgatott; példáját követték a francia urak is, kik, hogy véleményüket még helyesebben nyilváníthassák, felkérték a társulati képviselőket, felvilágosító előterjesztéseiknek írásban leendő utánaküldésére is.

Szakértő vendégeinket a nap fáradalmait, hajnali 4 órától éjjeli 11 óráig tartó folytonos utazás kissé összetörték. Míg Vandorf fújt, a francziák fáradságról panaszkodtak, az öreg Barilari a hozzá intézett kérdésre „ha fáradt-e?” szelid mosolylyal válaszolt.

Ki kell emelni a hazafias főurat, gr. Ká-

erősnek; azért az ilyen, ha gátokra lel is „az átkö-

vonzó helytől futna fut”; mert tudja, hogy előbb-
utóbb meglesz jutalma már a földön a férfias küz-
delemnek, s ha tán ettől elüthetnek is itt alant, lelke
szent nyugalomnak örvend majd az égiek körében,
ha visszatér oda, honnan alászállott; mert hiszen:
Fölfelé tart mindég, lefelé nem, az emberi lélek.
Égből szálla belénk és oda visszasiet.”

A lélek eredetét így ecsetelvén, világosan ki-
mondja, hogy korunk ide vágó eszmehirdetőivel nem
ért egyet; ő nemcsak hisz a lélek halhatatlanságában
s annak tul világi életében, de azt fennen hirdeti
is; nem csoda tehát, hogy még sikertelen munkál-
kodásai közben sem hagyja el reménye, mely míg
vigasztalólag hat kedélyére, lelkét megtermékenyíti
és emeli. Innen van, hogy tesz, küzd eszményeiért
szakadatlanul s bennünket is arra ösztönöz tiszteletet
parancsoló kitarásával: hogy mint ő, sorsunkat ja-
vitani törekedjünk minden megengedhető és becsü-
letes munkálkodással; az emberhez legillőbb a
munka, ez pedig szép. Ezért magáért érdemes küz-
deni még akkor is, ha várt eredményhez nem jut-
hatunk; hát még ha megfigyeljük azt, mit e követ-
kező pár sorban mond:

„Az égben meg van mindenünk,
A mit e földön nem leltünk.”

Nem kell kétségbe esni, így kiált:

„Illik-e legott esni kétségbe,
Ej — monda — Kronion — kis veszélybe!”

Királyilag szépnék tartván a munkálkodást,
nem csoda, ha a lomhaságot rutnak, tehát kerülen-
dők rajzolja; a tunyát butának tartja, s megveti
mint olyant, ki nem követi a nagyok nyomdokait.
Az ilyen előtte „bár koronát hord, pór és kába;

rolyi Sándort, a tiszavölgyi társulat alelnökét, ki
azon valóban feláldozó fáradozásáért, meleg ér-
deklődésért, hogy az egész 3—4 hétig tartó ex-
peditiót a szakértőkkel együtt csinálja, az egész
tiszavölgy háláját valóban kiérdemli.

Elismeréssel kell adoznunk szeretett alis-
pánunknak, ki híret véve a küldöttség érkezésé-
nek, egészségi tekintetből szükségelt furdó idő-
zést megszakítva, a megye képviselőjében a
küldöttséget kísérte s lehetővé tette, hogy az
épen azon napra esett megye bizottsági gyűlés
miatt megyénk, e mindenesetre kimagasló alka-
lommal képviselő nélkül nem maradt.

Elismerés illeti Dókus Gyula központi szol-
gábirót is, ki a szemleutazásán jelenléte, ügyes
rendelkezése s előzékenysége által, a küldöttsé-
get mindenesetre csak lekötölezhetette.

Remélni lehet, hogy a szemleutazás a Tisza
és mellékfolyói völgyeinek nagyban áttekintésén
kívül, az egyes öbölzetek specialis bajaira is jó
eredménnyel lesz; különben a hozzáfűzött remé-
nyeknek alig felelne meg.

A felső-bodrogi szabályozás legfőbb nehéz-
ségét, a jobboldali belvizek levezetése, az u. n.
Ternava patak szabályozása s a nagyerdei elzárás
képezi, mert kétségtelen, hogy a helyzet az al-
vidéken a szabályozás óta nemcsak hogy nem
javult, sőt határozottan rosszabbra fordult. Hardi-
csa és Garany községek ma a szabályozás áldo-
zataiul tekinthetők; a baloldali népek sincsenek
irigylendő helyzetben a belvizek s az Alsó-Bodrog
kiöntései miatt.

Ugy tudjuk, hogy a társulati képviselőt ré-
széről erőlyesen hangoztatva lett a Latorcza és
Felső-Bodrog folyók egyesülésének megfigyelése
s a Felső-Bodrog szabályozáshoz leendő combi-
nátója; különösen kiemeltetett a zemplén-sző-
lőskei s általán Patakig minden bodrogi átmets-
zésnek kiátatása s kotortatása, mi nélkül min-
dig problematicus lesz, a felsőbodrogi szabályo-
zás s fenyegetve lesz a Bodrogi-Latorcza vidék,
előtűntetve lett, hogy ezen átmetszések létesítése
s általán a Latorczának kombinált szabályozása,
megyénk mindkét ármentesítő társulatának vitális
érdeke.

A mult évben alakult „Tiszavölgyi társulat”
által megindított erős mozgalom s a világra szülő
szegedi szerencsétlenség eredményezte, a külföldi
szakértők meghívását, a nyolcz millió államelő-
legről alkotott törvényt s a kapcsolatos számos
törvényhozási s kormányi intézkedéseket.

Mindezekből, de a helyzet tarthatatlan vol-
tából is, azon következtetésre kell jutnunk, misze-
rint megjön az ideje, hogy a Tisza szabályozás
ügye, elposványosadásából szerencsésebb megol-
dásba vezetessék.

Azonban a törvényhozás s kormány jó aka-
rata, magában a sikerhez nem elégséges. Szüksé-
ges, hogy minden társulati érdekeltiség igyekez-
zék ismeretére jutni annak, hogy nagy czélokot,
puszta ellenzéssel, avagy kisszerű eszközökkel
elérni nem lehet.

Ha jól tudjuk a felsőbodrogi szabályozás ez
ideig, mintegy 1.200.000 frtjába került az állam-
nak s a társulatnak s úgy értesültünk, hogy az
óriási pazarlást nem csekély részben maga a tá-
rsulat idézte elő az által, hogy feladatához kellő
erővel, kellő eréllyel soha sem fogott; sokalta
előbb azt, mit később kétszeresen, sőt háromszo-
rosan kiadott. E hibától jövőre is ovakodni kellene.

Adjá Isten! hogy a jó munkát siker ko-
ronázza.

•••

de a munkás, ha porban fekszik is, király előtte,
mivel böles.”

E nézetnek hódoltak mindenkor a nagy elmék
s követik most mindenütt a kiválóbbak; innen van,
hogy a helyesen végrehajtott munka-nagyság legtöbb
esetben jó mértéke a valódi érték, a nagyságnak.

A valódi nagyság igen tetszik költőknek, mint
minden leiki derékség; épen azért, mert abból indul
ki, azt tartja és tanítja, hogy az a legelső, ki leg-
érdemesb. Tömjenez és örvend az oly hazafinak, ki
önmagát megtagadva, köteleimet úgy teljesíti, a mint
birja. Szent ő előtte az igaz hazafi, innen van, hogy
több helyt iparkodik jellemezve képét adni annak,
kit szép lelke valódi nagygnak tart. — Nem hagyja
magát ebbeli jelzésében félrevezettetni, mert azt
mondja az érdemről:

„Fényt birni, s a fényt érdemelni, szép;
Nem birni s érdemelni — szép az is:
De birni s meg nem érdemelni, nagy mocskol!”

Hogy ebbeli meghatározásában nem Kátóskodik,
onnan is kitűnik; mert „Nagyitva látni a mások
érdemét” így szól „A tévedésnek egyik szép neme.”
Halljuk azonban, mit mond a legnagyobb ma-
gyarról, a dicsőült — korában még tett erős —
Széchenyi Istvánról:

„Szerelme s büszke disze nemzetünknek!
Nagy már atyáid fényökben, saját
Kiebled szent éretében még nagyobb!”

Kitűnik e szavakból, miért dicsőíti e valódi
büszkeségét fajunknak; de még inkább a követke-
zőkből, melyeket róla, mint oly férfuról ír, kit keble
tisza és szent lángja úz hazája, édes honunk bol-
dogításán lankadatlanul fáradozni:

A székesfehérvári kiállításon az ott kiállított
borok és szeszeműek az V-ik csoportot képezték.
Ezen V. csoport bíráló bizottságának előadója Fromm
Antal egy terjedelmesebb jelentést küldött be la-
pukhoz is, melyből a 3. 4. 4. 6. pontot alábbiak-
ban közöljük:

3) A borok a magyar korona országainak
hivatalos borvidékei szerint beosztva voltak kiállítva
és bírálva, és e következő borvidékek voltak kép-
viselve:

I. Dunáninneni borkerület ezen borvidékek által

1. Pozsonyvidéke 3 kiállító által.
3. Hont, Nógrád, Vác 3 kiállító által.
5. Dunáninneni kerti szőlők 5 kiállító által.

II. Dunántuli borkerület ezen borvidékek által:

1. Fertővidéke 3 kiállító által.
3. Neszmély — Esztergom 6 kiállító által.
4. Budavideke 10 " "
5. Fejér, Veszprém, Tolna 40 " "
6. Somló 18 " "
7. Balaton melléke 35 " "
8. Zala, Vas, Soprony 14 " "
9. Villány, Pécs 41 " "
10. Szegszárd 6 " "
11. Felső-Somogy 2 " "

III. Tiszáninneni borkerület ezen borvidé-
kek által:

1. Miskolcvidéke 12 kiállító által.
4. Tokaj-hegyalja 21 " "
5. Felső-Zemplén, Ung, Felső-Bereg 5 " "

IV. Tiszántuli borkerület ezen borvidékek által.

2. Érmellék 13 kiállító által.
3. Ménes-Magyarád 10 " "
4. Temes és Krassó felső vidéke 3 " "
5. Temes és Krassó alsó vidéke 1 " "
6. Tiszántuli kerti szőlők 2 " "

V. Királyhágóntuli borkerület ezen borvidé-
kek által:

1. Alsó-Maros, 2. Közép-Maros, 3. Kis-Küküllő, 4. Nagy-Küküllő, 5. Mezőség összesen 15 kiállító által.

VI. Horvát-Szlavon borkerület összesen 8 ki-
állító által.

4) Az 1876. évi szegedi országos kiállításon
ezen csoport csak 88 borkiállító által volt képvil-
selve s a jelenlegi tömeges kiállítás arról tanusko-
dik, hogy a magyar korona országainak szőlőbir-
toskái belátták valahára azt, hogy okszerű kezelés
által a magyar bort is lehetséges palackéretté tenni
és így palackokban kiállítani, amely körülmény a
borászat terén hazánkban minden esetre előre ha-
ladásnak tekinthető.

5) Pezsgőbor, francia mód szerint készített, 5
kiállító által állított ki s ezen körülmény vilá-
gosan bizonyítja azt, hogy a pezsgőgyártás terén
is az okszerű kezelés már utat tört hazánkban is
magának, minthogy a nem francia mód szerint
készített pezsgőbor kiállítók száma csak 3 volt és
így a francia mód szerint előállított pezsgőt kiáll-
tók száma 8 volt, tehát kétféle több volt.

6) Cognacot 4 kiállító állított ki s minthogy
a cognac általában a fogyasztásra alkalmatlan
borból állítatik elő s azután a bor szeszítésére
és zamasítására használtatik és így a külföldre és
kivitelére szánt boroknál azon okból, hogy borain-
kat az illető nemzet izlésének tökéletesen megfele-
lőleg állíthassuk elő, nélkülözhetlen tényező — hogy
tehát hazánk ezen a téren is előre haladni törek-
szik, ezt mint a legörvendetesebb tényét jegyezhetem

„Te nyugalomban még a fényes uton,
Hová nagy lelked lángja dulva tol,
S nem hallod a peczér szidalmait:
Nagysága s fénye védik a dicsőit!”

Ki merné tagadni, vagy csak kételni is, hogy
nem valódi nagyság az, kiről ilyeket mondhatni!

Kazinczy igen jól mondja korszak alapító je-
lesükről a fentebbieket, mert igazán ráillenek; de
míg körvonalozza velök a valódi nagyságot, nem
késik följegyezni, hogy és mint tettek időnkint nagy
elődeink. S mintha jellemzéseivel száz meg száz új
nagyságot akarna teremteni közöttünk, gyakorta el-
zengi lantja azt: miként kell cselekedniök azoknak,
kik az ösök örökké tisztos nyomaikba lépni ohajtva,
tetteik által akarják magukat megdicsőíteni.

Erény nélkül senkit sem tartott a pogány
hajdan sem nagygnak; de nincs költők szemében
sem az, anélkül:

„Oh, emberi nagyság! mi volnál te
Ész, erény és honszeretet nélkül.”

Jeletük már, hogy Kazinczy mindenütt és
mindenkor csak a szépet keresi és magasztalja; nem
csoda ez volt vezére és eszménye; ennek kifolyása
az, hogy nagyjaink tetteinek rugójával a szépet ki-
vánja s azt ohajtja, hogy az legyen, a miért cselek-
szenek. Ez az oka, hogy a

„Testetlen lelken úgy nem lel kecsket,
Mint a lelketlen testen nem talál;”

láthatjuk a fentebb való idézetből, hogy a hülyeséget
sem nagygnak nem tartja, sem sorozza a szép-
ségek közé épen úgy, mint megveti ezt, ha mérget
rejt magában; „Nem kell nekem” így szól, „ha
mérget hoz a lépesmész sem.”

fel annál is
hiányában
azt, hogy
adja a men-
faj a czuko-
a legnagyobb
saink a le-
az okszerű-
ból áll, ho-
pedig csak
séget, a n-
anyagot és
mennység-
szor a fo-
nagy men-
kesíthetése
érhető el.

A To

Az
kaj-Hegya
s hozzájár-
a csekély
helyen, na-
Pilleriana
lepte s a
fürt közel
kötí és a
szállásolja
szőlőfürt
alatt meg-
pár év a
az ily he-
nőnek s
nak forrá-
A
„Zombori
és pusztá-
A
mivelő v-
egy utas
ana hern-
rubb pus-
asztal m-
pusztitási
felel meg-
vihető.

Aj-
levelekbe
költészes
Pilleriana
kimegyen
és midőn
fészkebe-
Né-
csak is
mely idő-
fészkek-
rium „a
ben a he-
déseibe
célhoz-
munka
helyről-
kefével-
házagok
ezen m-
kefegyán
annyi n-
rendelke-
A
teste vé-
a beköt-
kelni ke-
azontúl
— mint
legkevé-
lepkeke-
— közt
gosszót
talhatta
vagy lá-
M
áldozha-
mérten,
fentebb
hernyó-
sággal

A
a mun-
játstva-
rugékon-
foly me-
Ezen
ébredt
izraelita
iskolára
pataki
nyert
mely es-

fel annál is inkább, minthogy borkisérleti állomások hiányában e mai napig sem tudhatjuk határozottan azt, hogy hazánk borvidékein, melyik faj szőlő adja a mennyiséget, melyik faj a festanyagot, melyik faj a cukortartalmat és melyik faj a zamatanyagot a legnagyobb mennyiségben és így szőlőbirtokosaink a legjobb akarat mellett sem levén képesek az okszerű szőlőültetést alkalmazhatni, amely abból áll, hogy legfeljebb 4 fajt ültessenek csak és pedig csak is olyat, amelyből az egyik a mennyiséget, a másik a cukortartalmat, a harmadik festanyagot és a negyedik a zamatanyagot adja a kellő mennyiségben, — akarjuk ellenére is igen sokszor a fogyasztásra alkalmazhatlan bort kapnak nagy mennyiségben és így ennek legjobbban értékesíthetése csak is cognaccá való feldolgozás által érhető el.

A Tokaj-hegyaljai szőlők állásáról.

Az ez évben mutatkozó termés általában, Tokaj-hegyaljai sokkal kevesebb, mint a múlt évben s hozzájárul még azon szomorú körülmény, hogy a csekély termést már is felére apasztotta az egyes helyen, nagy mennyiségben elszaporodott Tortrix Pilleriana hernyó, mely az egyes szőlőtöskéket elepte s a legszebben kifejlődött szőlőfűrtöket, a fűrt közelében gögfű levéllel henger alakban összeköti és a hernyó a bekötött szőlő levél belsejében szállásolja el magát. — Az ily módon bekötött szőlőfűrtől ellevén zárva a világosság, pár nap alatt megfeketedik és teljesen megsemmisül, — sőt pár év alatt megsemmisíti a szőlőtökéket is; mert az ily hernyó által megtámadt töke hajtásai nem nőnek s a hajtások úgy néznek ki, mintha leválnának forrázva.

A mádi hegyeken eddigelé, az ugynevezett „Zombori király” hegláncolatát borította el — és pusztítja e kártékony állat.

A kormány is figyelmezteti az egyes szőlőművelő vidékeket. — Városi hatóságunk is kapott egy utasítást — mely ismerteti a Tortrix Pilleriana hernyót s ajánlatokat tesz annak legcélszerűbb pusztítási módjára, de úgy látszik a zöld asztal mellett lett kigondolva a fentebb érintett pusztítási módok egyes neme: — a mennyiben nem felel meg a célnek, vagy éppen keresztül nem vihető.

Ajánlja a földművelési miniszterium a „bekötött levelekben a hernyók szedetését és elégetését. Ez költséges munka és célhoz nem vezet; mert a Tortrix Pilleriana hernyó, midőn reggel a harmat felszáradt, kimegyen bekötött fészkeiből a fris levelekre étkezni, és midőn a nap hanyatlóban van, visszatér alkotott fészkebe.

Nézetem szerint e kártékony állat szedetése csak is esős, borult időben eszközölhető sikeresen, mely időben a hernyók — még ha éhesek is — fészkekből nem távoznak el. — Ajánlja a miniszterium „a karóknak tüzbeni megégetését:” a mennyiben a hernyókból lett lepkék, petéiket a karók repedéseibe rakják le. — Ezen mód talán leginkább célhoz vezetne, ámbár ez is nagy költséggel és munka erővel volna keresztül vihető. — A fensőbb helyről kibocsátott körlevél ajánlja „a töke fejének kefével megkeféltetését;” mert a töke fején lévő hézagokban is leszokta rakni petéjét. — No már ezen mód kivihetetlen, — a mennyiben először kefégyárat kellene felállítanunk és legalább ötször annyi munka erőt teremteni: mint a mennyivel rendelkezünk.

A Tortrix Pilleriana hernyó zöldes-sárgás színű, teste vékony, 3-4 centimeter hosszú, feje fekete, — a bekötött levelet kibontva, messze ugrik. Petéből kelni kezd jun. első felében és pusztít júli 10—15-ig, azontúl beköti magát és néhány nap múlva kibújik — mint éjjeli lepke. — Nézetem szerint legjobb, legkevésbé költséges pusztítási módja volna: a lepkéket pusztítani, hogy petéiket le ne rakhassák, — köztudomású dolog, hogy az éjjeli lepke a világosságot nagyobb távolságról is felkeresi, s tapasztalhatta mindenki, hogy a szobában égő gyertya vagy lámpa lángjába önként berohan.

Minden szőlő tulajdonosnak van venyigéje, áldozhat 6—8 éjszakát, — és a szőlő nagyságához mérten, különböző helyeken azokat meggyújtván, a fentebbi theoría szerint e már is veszélyessé vált hernyó pusztítását a legkevésbé költség és fáradsággal érvényesítheti.

Pataky A.

Népnevelés.

Sárospatak, júliushó elején.

A vizsgák elhangzottak. A tanítók pihennek a munka fáradaimai után, s a tanulók vidáman játszva, élénk mozgások által szerzik vissza testök rugékonyságát; csak a helybeli izraelita iskolában foly még a munka, dacára a tropikus hőségnek. — Ezen intézet hosszú téli álmából csak májusban ébredt új életre, mint — magániskola. Az érdemes izraelita hitközség fényesen bebizonyította, hogy iskolára nem szorult, minél fogva nemcsak a kis-pataki közös iskola fölött tökéletes győzelmet nyert, — de felülmúlta magát a természetet is, mely csak előre haladni képes; mert míg a bábbá

átalakult álczából például csak tökéletes rovar fejlődhetik — az említett hitközségnek 106 tanuló által látogatott rendes iskolája alig harmincz, több nyire fegyelmetlen növendékkel bíró magániskolává tőrpült.

Ezzel kedvező ellentétben állanak Sárospatak egyéb felekezeti elemi iskolái, melyek ugy a növendékek számát — mint a legközelebb lejárt iskolai évben feldolgozott tananyagot tekintve, a korszellellemmel dicsően haladnak.

Jelen sorok szerény írójának volt alkalma a helybeli iskolákkal — a helyen-helyen mint gyom, dúsan tenyésző zúgiskolákat kivéve — megismerkedni, s noha az azokban általánosan uralgó hazafias szellem s a tanítók bizalomgerjesztő nyájasa modora azon kellemes meggyőződésre juttattak, hogy az illető tanítók idejüket hiában nem vesztegették, még sem mulaszthatom el a helybeli állami tanítóképzővel egybecsatolt gyakorló iskolát a vidéki elemi iskolák méltó mintája gyanánt kiemelni: a szigorún fegyelmezett tanulók magatartása, az értelmes és szabatos feleletek első tekintetre felismeretik a nagy mestert, kinek ritka ügyességgel párosult buzgó fáradsága egyedül képes a rend és tanulási vágy szellemét növendékeiben felköltetni és fokozni ugyanarra, hogy dacára a hatosztályú népiskolának, tantervének négy osztályra való felosztásából származott tágasabb tankörnek, minden egyes tantárgyból alapos ismereteket mutattak fel s laikust, mint szakembert talpraesett feleleteikkel gyönyörködteték. — E mellett ezen iskola vezetője, Kapitány János úr, áldásos működése még tovább is kiterjed; ő mint a képezdészek gyakorlati oktatásának kezelője, a képezdésben előadott minden tantárgyra kiterjeszti figyelmét és törekszik arra, hogy a hazának magához hasonló derék tanítókat képezzen.

Nem egyszer élvezettel láttam, a midőn a képezdészek gyakorlati előadásalkalmával becsémpészett egy-egy hibát tapintatosan elhárított s helyreigazított; az előadásokat előbb maga az előadó — majd ennek jelen volt tanulóitársai által bíraltatta, míg végre saját, mely paedagogiai tudományon alapuló véleményét hallatta.

Nem levén sem szokásom, sem akaratom másoknak hizelegni, a mondottakat csupán azon tiszta meggyőződésben bocsátom közre, miszerint akadandnak tanítók, kik K. úr példája által felbuzdítva, igyekezni fognak ugynevezett tövises pályájokon nemes gyümölcsöt teremteteni.

* * *

Iparügy.

Az ipartörvény revisiójának kérdéséhez.

A kassai kereskedelmi- és iparkamra folyó évi július 3 án tartott közös ülésén Deil Jenő kamarai titkár kimerítő indokolás mellett, következő figyelmet érdemlő határozati javaslatot terjesztett elő:

Határozati javaslat.

Mondja ki a kamara, hogy az ipartörvény revisióját és módosítását három szempontból föltétlenül szükségesnek tartja és pedig:

1. az ipar gyakorlata,
2. az iparos segédszemélyzet szakképzettsége és
3. az ipartársulás szempontjából.

1. A magyar korona területén minden nagykoru vagy nagykorúnak nyilvánított egyén nemre való tekintet nélkül, bármely iparágat — ideértve a kereskedést is — bárhol, önállóan és szabadon gyakorolhat, ha szakképzett iparos vagy kereskedő, személyesen, ha megfelelő szakképzettséggel nem bír, szakképzett üzletvezető alkalmazásának kötelezettsége mellett.

2. Az iparos tanoncz köteles tekintet nélkül korára tanidejének bevégeztéig a tanoncz-képző-iparisiskolát látogatni.

Csak oly tanoncz, ki a tanoncz-képzőiskola minden évfolyamát sikerral elvégezte, szerződhetik és szerződhet, mint segéd az illetékes ipartársulat által eszközölt felszabadítása után.

Az iparos segéd köteles a segédképző iparisiskolát legalább 3 évig látogatni és csak azon esetben fog ipart személyesen és önállóan üzhetni, vagy mint művezető alkalmaztatni, ha tanulmányait sikerrel bevégezte.

3. Az ipar — ide értve a kereskedelmet is — hármas fokozatu szervezetet nyer;

a) kötelező ipartársulatok a kényszertársulás elvének alkalmazása mellett,

b) kereskedelmi- és iparkamarák, melyek két osztályból, a kereskedelmi- és az iparosztályból állanak.

Ezen osztályok mindegyike, aszerint, amint tisztán kereskedelmi, vagy tisztán az ipart érdeklő ügyek eldöntéséről van szó, külön-külön önállóan, mint kereskedelmi kamara, vagy mint iparkamara működnek, az ipart és kereskedelmet közösen érdeklő ügyekben pedig ugynevezett közösgyűlésekben, mint kereskedelmi- és iparkamara tauácskoznak és határoznak.

c) Az országos kereskedelmi- és ipartanács, mely mint legfőbb tanácsadó közeg kereskedelmi- és iparügyekben működik és egyrészt a kereskedelmi és iparkamarák által választott, másrészt a

kormány által kinevezett és végre hivatalból működő tagokból áll.

Indítványozó kéri a kamarát, miszerint ezen javaslatát, melyhez részletesen kidolgozott munkálatot csatoland, kimerítő véleményes jelentés tétele végett az iparosztályhoz utasítani sziveskedjék.

Egyuttal javasolja, hogy a kidolgozandó munkálatba oly határozmány vétessék fel, mely a rendeleti uton megváltoztatott iparhatósági sorrendet visszaállítandónak mondja.

A kamara maga részéről is fölötte szükségesnek tartván az ipartörvénynek a viszonyoknak és a kor kívánalmainak megfelelő módosítását, a titkár javaslatát beható tárgyalás és kimerítő véleményes jelentés tétele végett az iparosztályhoz utasította.

Levelezés.

Magyarjesztreb jul. 3. 1879.

Az aratás havába léptünk tehát, telve vágygyal, reménnyel s egyszersmind aggodalommal. Vágyik az ember szorgalmának gyümölcse után; reméli, hogy nem messze föle a munka jutalma; s aggódik, ha lelke elé tűnnek a sötét képek, melyeket ez év folytán hazánk némely téreire a különféle elemi csapások festettek; — ki tudja, nem jut-e még nekünk is a keserű pohárból, mielőtt aratási örömmünnepet ülhettünk?!

Mezeink különben, ha nem is teljesen kifogástalanok, mindamellett állanak úgy, hogy ha több szenvedéstől megóvják őket a gondviselés, annak idején mi is törülhetünk egy fájdalomkönyvet nálunknál szerencsétlenebb embertársaink, például bereczki testvéreink szeméből; — adja Isten!

Baj erre is van. Ugyanis: némely helyeken a gabona annyira kiveszett a nagy hó alatt, hogy ki kellett szántani; több helyütt pedig annak kalásza csorbák. A buza ez idén sem teljesen ment az üszgőtől, s a roppant hőség aszályos nyomai tüdőznek fel rajt.

Az árpavetés nem minden gazdánál sikerült; a kövérebb vetések megvannak düledezve. A tengerinek, krumplinak, üdőbb levegőre volna szükség.

Réteink nagy részét a rohamos eszések jóformán beiszapolták. Legelő tekintetében e vidék nem szenved, a Nagyerdő melletti községek kivételével, hol éhen vesztett volna a marha, ha fentesebb tájakra el nem hajtatik. Szürnyeg és Imreg egy idő óta szokás szerint kora tavasszal legelőt bérelt a Nagyerdőn, mely pusztának legnagyobb részén alig apadt le a víz, újra és újra előnté azt s csak pár nap óta legelhető.

Az imregi dolgos marha egy leapadáskor — június elején — kibocsátatott ugyan a bérelt legelőre; de oly szerencsétlenül, hogy az egész ökör-sorda felfuvódott, s három darab el is esett; amiért ismét a sivatag kopárra tereltettek a szegény állatok s koplaltak azon mostanáig. A két községet terhelő csaknem kétezer forintnyi bérelti összeg a szerződés erejénél fogva, mindamellett, hiánytalanul kifizetendő.

A Nagyerdőn a kaszálóknak is csak némely része használható; amennyiben legtöbb helyütt még most is meglábolhatatlan a víz és sár.

Bizony nem valami rózsás állapotok ezek. Vajha, jövőre örvedetesebb dolgokról lehetne írnom!

r. i.

Különfélék.

A műpártoló társulat a jövő hónapban készül a „Nyolczadik-pont” és a „Jól őrzött kis leány” darabokat színre hozni.

× Az önkéntes tűzoltók folyó hó 20-án mulatságot rendeznek a zöldben, a „Torzsáson” mely, ha az időkedvezni fog, hisszük, hogy népes és sikerült lesz.

+ Helyreigazítás. Lapunk mult számába sajtóhiba esuzzott be, a mennyiben a „Különfélék” rovatában Szentandrassy Antal ur jegyesének neve „Gareiz” Emilia helyett hibásan volt „Kársz Emilianak” szedve, — mit is sietünk helyreigazítani.

Az aratás küszöbén felhívjuk kisebb földbirtokosaink figyelmét az itteni kir. fogházban készülő szilárd szerkezetű s igen jutányos áron tartott szelelő rostákra. A nevezett fogházban egyébként borsajtók, ruhámangorlók, valamint a háztartáshoz szükségelt többnemű s gyakorlati értékkel bíró cikkek is készíttetnek s azokból nagy rész rak-táron is van. Az idevágó megröndelések szóval vagy levélileg a fogház felügyelőséghez intézendők.

Már évek előtt rámutattunk azon szemsértő összevisszaságra, mely a kath. templom keleti oldalán végighuzódó apró boltok képeben, a szépségtelleg még vajmi keveset törődő mult század tükrét tárja elénk. Elmondottuk röviden azt is: miként lehetne ezen, különben eléggé csinos föt-czánk öszhangzatát zavaró „le és bebujokat” lassan-lassan s költségnélkül elenyésztetni, azonban ez is, mint sok más jó akaratú figyelmeztetésünk az akkori nyárspölgári rövidlátás martalékául esett. Mi e ronda boltokra nézve, — miután a kisajátításra éppen semmi kilátás sem lehetett — egy terv készítését javasoltuk, mely egységes terv szerint tartozott volna minden egyes tulajdonos, újítás esetén böltja külsejét átalakítani s ez által egy bazárszerű épü-

